

УДК 811.111'373.612

АНДРЕЄВА Ірина – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови, Запорізький національний університет, вул. Університетська, 66а, Запоріжжя, 69002, Україна (ira_andr@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3436-1037>

МАСЛОВА Марина – кандидат філологічних наук, доцент, докторант кафедри теорії та практики перекладу з англійської мови, Запорізький національний університет, вул. Університетська, 66а, Запоріжжя, 69002, Україна (maryna.maslova@np.znu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2026-5359>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.62.1>

Бібліографічний опис статті: Андрєєва, І., Маслова, М. (2025). Лінгвостилістичні особливості сучасного англomовного анімаційного кінотексту (на матеріалі мультсеріалу «Gravity Falls»). *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 62, 9–16, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.62.1>

ЛІНГВОСТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО АНІМАЦІЙНОГО КІНОТЕКСТУ (НА МАТЕРІАЛІ МУЛЬТСЕРІАЛУ «GRAVITY FALLS»)

Анотація. Статтю присвячено дослідженню сучасного англomовного анімаційного кінотексту. Автори розглядають анімаційний кінотекст як полікодову систему з графічним, аудіальним, візуальним та текстовим кодами. У свою чергу лінгвальний код анімаційного кінотексту, зважаючи на його жанрові ознаки, містить цілу низку стилістично маркованих експресивних мовних засобів, зокрема, новоутворень – авторських неологізмів, або оказіоналізмів. Важливою жанровою ознакою анімаційного кіно є наочність та візуальний складник – як наслідок, художні образи й персонажі в анімаційному фільмі мають такі узагальнені риси, як пізнаваність, природність та простота рухів, характерні вирази обличчя та міміка. Лінгвальний код сучасного анімаційного кіно (у запропонованому дослідженні – жанру фентезі) містить цілу низку мовних новоутворень, які слугують для номінації суб'єктів, об'єктів, подій та явищ квазіреального фентезійного світу.

Метою дослідження є надати вичерпну структурно-семантичну та функційну характеристику особливостей мовних інновацій в анімаційному кінотексті. Матеріалом дослідження послуговували англomовні транскрипти епізодів короткометражних анімаційних фільмів «Gravity Falls». Результати дослідження свідчать, що структура та семантика оказіональних новоутворень у фентезійному анімаційному кінотексті надзвичайно різноманітна й це ставить певні виклики перед перекладачем-інтерпретатором. Автори виділяють антропоніми, зооніми, міфоніми та продуктивні структурні й семантичні способи їх утворення (афіксацію, словоскладання, телескопію, аналогію, конверсію, семантичну деривацію, звуконаслідування). Перспективи подальшого дослідження пов'язані з дослідженням образно-асоціативної основи оказіональної вербокреації та продуктивних тактик і стратегій перекладу її результатів.

Ключові слова: оказіоналізм, мовні інновації, структурно-семантичні характеристики, анімаційний кінотекст, кінодискурс.

ANDRYEYeva Iryna – Ph.D., Associate Professor, Chair of English Translation Studies, Zaporizhzhia National University, 66a, Universytetska str., Zaporizhzhia, 69002, Ukraine (ira_andr@ukr.net)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3436-1037>

MASLOVA Maryna – Ph.D., Associate Professor, Post-Doctoral researcher, Chair of English Translation Studies, Zaporizhzhia National University, 66a, Universytetska str., Zaporizhzhia, 69002, Ukraine (maryna.maslova@np.znu.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2026-5359>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.62.1>

To cite this article: Andryeyeva, I., Maslova, M. (2025). Linhvostylistychni osoblyvosti suchasnoho anhlovnoho animatsiynoho kinotekstu (na materialy mul'tserialu "Gravity Falls") [Lingual-stylistic features of contemporary English animated text (based on the animated TV series "Gravity Falls")]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya "Filolohiia" – Problems of Humanities. "Philology" Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 62, 9–16, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2025.62.1> [in Ukrainian].

LINGUAL-STYLISTIC FEATURES OF CONTEMPORARY ENGLISH ANIMATED TEXT (BASED ON THE ANIMATED TV SERIES "GRAVITY FALLS")

Summary. *The article focuses on the study of contemporary English-language animated film text. The authors define animated film text as a polycode system comprising graphic, auditory, visual, and textual codes. The linguistic code of the animated film text, given its genre-specific features, includes a range of stylistically marked expressive language devices, particularly neologisms – freshly coined words or occasionalisms. A significant genre characteristic of animated film is its visuality and the prominence of the visual component; as a result, artistic images and characters in animated films possess such generalized features as recognizability, naturalness and simplicity of movement, as well as distinctive facial expressions and mimicry. The linguistic code of modern animated film, specifically in the fantasy genre as examined in this study, encompasses a variety of linguistic innovations used to nominate subjects, objects, events, and phenomena within the quasi-real fantasy world.*

The aim of the research is to provide a comprehensive structural-semantic and functional characteristics of the features of linguistic innovations in the animated film text. The research material comprises English-language transcripts of episodes from the short animated films "Gravity Falls". The results of the study indicate that the structure and semantics of occasional coinages in the fantasy animated film text is highly diverse, which presents particular challenges for the translator-interpreter. The authors identify anthroponyms, zoononyms, mythonyms, and productive structural and semantic methods of their formation (affixation, compounding, telescoping, analogy, conversion, semantic derivation, onomatopoeia). Prospects for further study lie in the realm of analyzing the figurative-associative basis of occasional verbal creation and productive tactics and strategies for their translation.

Key words: *occasionalism, lingual innovations, structural-semantic characteristics, animated film text, film discourse.*

Постановка проблеми. Протягом останніх десятиліть англomовна кіноіндустрія невпинно здійснює вагомий вплив на культуру та мову інших країн, що не може не привертати увагу науковців різних гуманітарних галузей – від семіотичних та мистецтвознавчих досліджень Ю. М. Лотмана, Ю. Г. Цив'яна, У. Еко, Г. Ігла (H. Eagle) до мовознавчих та перекладознавчих студій Н. В. Розуменко, Н. О. Шубенко, А. Г. Гудманяна, Т. Малковича, Зої Петі (Zoë Pettit), Ксав'є Мартінеса (Xavier Martinez) та ін. Особливе місце у сучасному

кінодискурсі посідає анімаційне кіно, яке відрізняється від традиційного кіно не лише різноманіттям форм, жанрів і тем, а й більшими сучасними технічними можливостями зйомки мультфільмів – комп'ютерна графіка розширює межі анімаційних фільмів у створенні нових явищ і персонажів анімаційного всесвіту. Як наслідок, анімаційне кіно набуває певних лінгвальних особливостей, зумовлених авторськими мовними інноваціями, які номінують новостворені фентезійні світи. Саме ця лінгвостилістична особливість – наявність

оказіоналізмів, що становлять певну трудність на етапах їхньої ідентифікації, інтерпретації та відтворення в перекладі, – робить запропоноване дослідження **актуальним**.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Запропоноване дослідження лінгвостилістичних особливостей анімаційного кінотексту потребує визначення поняття «кінотекст» та з'ясування відмінностей саме анімаційного кінотексту від інших жанрів. Дослідження кінотексту на сучасному етапі мовознавчих студій виконані переважно крізь призму мультимодального підходу (Андрєєва, 2016), з дедалі більшим зосередженням на власне гібридизації двох кодових систем: кінематографічної (аудіо- та відеопараметрів кінокартини) та некінематографічної, тобто вербальної (мовної) (Голубенко, 2021, с. 154). Отже, анімаційний текст представляє собою полікодову систему, що є результатом взаємодії графічного, аудіального, візуального та текстового кодів.

За жанрово-стилістичними ознаками анімаційний кінотекст, на думку дослідників, наближений до художнього тексту, адже кінотексту повною мірою властиві універсальні текстові категорії, обов'язкові для художнього тексту, а саме: семіотична неоднорідність, перспекція, ретроспекція, інтертекстуальність, антропоцентричність, емотивність, інформативність, системність, цілісність, адресність, модальність та прагматична спрямованість (Полякова, 2015). Важливою жанровою ознакою анімаційного кіно в порівнянні з ігровим є візуальний складник – як наслідок, художні образи й персонажі в анімаційному фільмі мають такі узагальнені риси, як упізнаваність, природність та простота рухів, характерні вирази обличчя та міміка (Полякова, 2015). Саме тому можемо стверджувати, що лінгвальний код анімаційного кінотексту містить цілу низку стилістично маркованих експресивних мовних засобів, зокрема, новоутворень – авторських неологізмів, або оказіоналізмів.

Лінгвальний код сучасного анімаційного кіно (в запропонованому дослідженні – у жанрі фентезі) містить цілу низку мовних новоутворень, які слугують не лише для номінації фентезійного всесвіту, а й для реалізації комплексу інших функцій.

Мета дослідження – визначити структурно-семантичні особливості мовних інновацій в анімаційному кінотексті.

Об'єкт дослідження – англomовні інновації в анімаційному кінотексті, **предмет** – їхні структурно-семантичні та стилістичні особливості.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**: уточнити поняття «кінотекст»; визначити жанрову специфіку анімаційного фільму; поглибити дефініції поняття «оказіоналізм» та суміжних з ним явищ; встановити структурно-семантичні особливості мовних інновацій в досліджуваному анімаційному кінотексті; окреслити перспективи перекладознавчого аналізу оказіоналізмів.

Матеріалом дослідження послуговували англomовні транскрипти епізодів короткометражних анімаційних фільмів «Gravity Falls».

Виклад матеріалу. На сучасному етапі мовознавчих студій існують чисельні визначення оказіоналізмів (див. праці Ю. А. Зацного, О. Л. Клименко, С. М. Єнікєєвої, М. М. Полюжина, О. В. Ребрія, К. П. Никитченко, Ж. В. Колоїз), які можна умовно розділити на групи, що відображають основні підходи до дослідження новоутворень, а саме (цит. за Гайданка, 2018, с. 46):

- структурний (у вітчизняній традиції); у його фокусі – структурна відповідність / невідповідність нормам словотворення;
- комунікативно-функційний (у сучасних західних працях);
- синергетичний, який розглядає мову як самостійну взаємодетерміновану систему з наявністю інтеррегуляторних зв'язків, а оказіоналізми – як індикатор безперервного розвитку мови.

Зважаючи на таке парадигмальне різноманіття, за робочу в дослідженні приймаємо вельми вичерпну, на нашу думку, дефініцію оказіоналізму О. Турчак (2005), згідно з якою оказіоналізми – це «незвичні, експресивно забарвлені слова чи стійкі сполучення слів (нові за значенням і формою або тільки за значенням / формою), які оригінально називають предмети і явища, утворені з порушенням законів деривації, існують лише в контексті, мають свого автора й характеризуються одноразовістю й нерегулярністю використання» (с. 7).

Для аналізу функціонування okazіоналізмів у кінотексті важливим є той факт, що вони реалізують текстові категорії через створення нових, контекстуально зумовлених мовних одиниць, які підкреслюють або модифікують певні аспекти текстової структури та змісту. Текстові категорії – це універсальні ознаки тексту, такі як цілісність, зв'язність, інформативність, модальність, завершеність, інтертекстуальність тощо (Селіванова, 2008, с. 498–506). Кожна з них має свою лінгвальну маніфестацію, яка не завжди пов'язана з рівнями мовної системи, а часто проявляється через функціонально-семантичне наповнення тексту (Єщенко, 2019).

У теорії okazіональності існує п'ять основних типів okazіоналізмів: фонетичні, лексичні, семантичні, граматичні та okazіональні словосполучення. Деякі лінгвісти виокремлюють також синтаксичні і стилістичні okazіоналізми та okazіональний порядок слів (Гайданка, 2018, с. 132). У цій статті, зважаючи на її обмежений обсяг, розглянемо okazіоналізми за такими структурно-семантичними **критеріями**: *кількість компонентів; спосіб утворення; тематична віднесеність*.

Структурну характеристику мовних інновацій в анімаційному кінодискурсі почнемо з класифікації за кількістю компонентів у складі okazіоналізму, згідно з якою виділяємо однокомпонентні, двокомпонентні та трикомпонентні okazіональні утворення. Наведені приклади будемо одразу подавати з україномовним перекладом студії «Плюс Плюс», оскільки аналіз тактик та стратегій перекладу становитиме перспективи подальших досліджень.

Отже, **однокомпонентні** okazіоналізми широко представлені в анімаційному кінотексті і становлять 66 % досліджуваного корпусу, наприклад: *Bipper – Бінпер; Cyclocks – Цифроскоп; Cornicorn – Кукуріг; Manotour – Чолотавр; Pubitour – Пубертур; Multi-bear – Мульти-ведмідь; Dreamscapers – Стрибуни по сновидіннях; Handcave – Рукаста печера; Hugelings – Велетні; Mabelangelo – Мейбелянджелло; Natability – Від природи даний дар; Percepshroom – Мозкогриб; Scepticles – Скептикуляри; Scary-oke – Жахо-оке; Snadger – Змієрсух; Summerween – Саммервін; Troothache – Зубо-правду; Gobblewonker – Чудовисько; Enchantelligence – Чакло-телект; Eye-bats – Летючі*

очи; Ext-roar-dinary – Неперевершений; Apocalyptic – Смачнолінтично; Guiltoccent – Причетнуватий; Innoguilt – Непровинний; Bewarb – Брись тощо.

Двокомпонентні okazіональні новоутворення – це 26 % корпусу прикладів, напр., *Fun hazard – Смїхозаймистий; Grumpy grump – Злабука; Scramdoodle away – Втікати; Princess Unattainabelle – Принцеса Недоторкана; Hand witch – Рукаста відьма; Carpet diem – Кулим спотикання; Cutie patootie – Гарненький пупсик; Captain Buzzkill – Капітан Буркотун; Bobbi Renzobbi – Боббі Рензоббі; Arm throne – Трон із рук; The Impossi-beast – Звір-нереал тощо. Натомість **трикомпонентні** okazіоналізми становлять лише 5 % досліджуваного корпусу, напр., *Cheapo looser candy – Дешева несмакерка; Probabilitor the Annoying – Чаклун Вірогідіус*.*

Особливої уваги потребує аналіз способів та механізмів утворення okazіоналізмів. Традиційно розмежовують морфологічні й неморфологічні способи творення. Однак останнім часом дослідники вивчають переважно комбіновані, або «суто okazіональні способи», а саме: вивільнення афіксів, використання афіксів як базових основ, каламбур, паронімічну гру, креації, аугментації, елімінування, анаграматичні способи (ретроскрипцію, метатезу, тмезис), графікацію, субституцію, okazіональну метонімізацію (Никитченко, 2014, с. 47). У рамках структурно-семантичного підходу (Гармаш, 2005, с. 8) виокремлені *морфологічні* способи творення okazіоналізмів (афіксація / деафіксація, елементоскладання); *лексичні* (телескопія, осново-/словоскладання); *«графічне формотворення»* – абрєвіація, акронімія.

У контексті синергетичного підходу С. Єнікєєва найдієвішим механізмом творення okazіоналізмів у сучасній англійській мові називає «функціональну трансорієнтацію» (Єнікєєва, 2007, с. 13), засновану на модифікації формальних ознак, але зі збереженням плану вираження й виділяє верботрансформацію, конверсію (функціональну транспозицію), семантичну деривацію, афіксалізацію вільних лексем, інтеграцію словосполучень, вторинну номінацію – способи словотворення, характерні для аналітичних мов.

Способи okazіональної деривації в сучасній українській мові найвичерп-

ніше проаналізовані в дисертації Ж. Колоїз. Авторка систематизувала їх, протиставивши узуальні способи неuzuальним й розмежувавши їх на чисті («прости»: префіксація, суфіксація, власне основоскладання) й змішані («комбіновані / неелементарні»: змішано-афіксальні, словоскладання в супроводі афіксації), а також прямі й зворотні. Неuzuальні способи словотворення включають контамінацію, субституцію, редеривацію, емансипацію морфем / фонем, гендіадіс, римоване словоскладання (редуплікацію), голофразис (злиття речень) (Колоїз, 2015, с. 10–76).

Не зважаючи на наявне різноманіття класифікацій способів okazіонального словотворення, усі дослідники погоджуються з думкою, що okazіоналізми можуть виникати як відповідно до законів словотвору, так і з порушенням їх, що своєю чергою викликає труднощі під час їхньої ідентифікації, інтерпретації та перекладу. Для okazіоналізму будь-який засіб або спосіб може бути продуктивним, а будь-який непродуктивний тип може «ожити» в okazіональному слові.

Розглянемо найпоширеніші способи творення okazіоналізмів в анімаційному фентезійному кінотексті. Отже, одним з продуктивних способів творення okazіоналізмів є **афіксація** – утворення похідних слів за допомогою дериваційних елементів (префіксів та суфіксів), наприклад: *Give me the eightiest's crowd-pleasingest, rock balladiest song you got!* – okazіональна одиниця утворена шляхом додавання нерегулярного для цього типу ступеня порівняння прикметників суфікса *-iest* – *Дай щось із вісімдесятих, якийсь запальний рок, щоб дух перехопило!* Також: *Cheapo looser candy* – додаванням суфікса *-o* – *Дешева несмакерка*; *Mermando* – додаванням суфікса *-o* – *Русальдо*; *Multi-bear* – префікса *multi-* – *Мультиведмідь*; *Matry-gnom-y* – суфікса *-y* – *гномо-монархія*; шляхом поєднання префіксації та суфіксації у прикладі *Depantsipation* – префікс *de-* + суфікс *-ize-* + суфікс *-ation* – *дештанизація*.

Не зважаючи на велику кількість okazіоналізмів, утворених афіксальним способом (26 %), другим за продуктивністю (21 %) є **словоскладання** – спосіб утворення нових слів шляхом поєднання двох або більше основ (Клименко, 2014, с. 52), наприклад: *Scramdoodle* – *Scram+doodle* – *втікати*;

Gobblewonker – *Gobble+wonker* – *чудовисько*; *Butt-faces* – *butt + faces* – *дурнуваті карлики*; *Troothache* – *Tooth + truth + ache* – *зубоправди*; *Normal-hand-carate-chop* – *normal + hand + carate + chop* – *нормальнорукий карате-удар*; *Captain Buzzkill* – *buzz + kill* – *Каніман Буркотун*; *Poop-heads* – *poop + head* – *недоумок*; *Noodle-arms* – *Noodle + arms* – *ручки-макарончики*; *Arm-throne* – *arm + throne* – *трон з рук*; *Handwitch* // *руководьма* – *Hand+witch*; *Eye-bats* – *eye+bats* – *летючі очі*; *Handcave* – *hand+cave* – *рукаста печера*.

Цікавим є такий приклад поєднання поліпрефіксації з основоскладанням: *super-power-ninja-turbo-neo-ultra-hyper-mega-multi-alpha-meta-extra-uber-prefix-combo* – *супер-сила-ніндзя-турбо-нео-ультра-гіпер-мега-мульти-альфа-мета-екстра-убер-префікс-удар*.

Ще одним продуктивним способом утворення okazіоналізмів в анімаційному кінотексті є **телескопія** – процес виникнення нового слова шляхом злиття повної основи одного слова зі скороченою основою іншого або ж злиттям скорочених основ двох слів. Значення нового слова зазвичай дорівнює сумі значень його складників (Волкова, 2015, с. 19), наприклад: *Grunkle* – *great + uncle* – *дядько*; *Ducktective* – *duck + detective* – *кач-тектів*; *Natability* – *natural + ability* – *від природи даний дар*; *Apocalicious* – *apocalyptic+delicious* – *смачноліттично*; *Cornicorn-corn + unicorn* – *Кукуріг*; *Summerween* – *summer + Halloween* – *Лімовін*; *Mabelangelo* – *Mable + Michelangelo* – *Мабелянджелло*; *Scaryoke* – *Scary+karaoke* – *жахо-оке*; *Gideonentertainment* – *Gideon + entertainment* – *атракціони Гідеон*; *Scepticles* – *Sceptic + glasses* – *скептикуляри*; *Stancakes* – *Stan + pancakes* – *стенлинці*; *Percepshroom* – *Perception + mushroom* – *мозкогриб*; *Cyclocks* – *Cyclope + clocks* – *Цифроскоп*; *Snadger* – *Snake + badger* – *Змієрсук*; *Guiltoccent* – *Guilty + innocent* – *непровинний*; *Innoguilty* – *Guilty + innocent* – *причетнуватий*; *Ogrenado* – *Ogre + tornado* – *монстронадо*; *Enchantelligence* – *Enchanting + intelligence* – *чакло-телект*; *Handalabra* – *Hand + candelabrum* – *руколябр*.

Зафіксовані також нечисельні приклади утворення нової (похідної) лексеми від вже наявної шляхом простого переосмислення останньої, без будь-якої зміни її форми – кон-

версія (Волкова, 2015, с. 19), сутність якої полягає у зміні частиномовного статусу слова та його лексичного значення. Наприклад: *I heart kids* – Я турбуюся про дітей. *Heart* – іменник, який перейшов в дієслово.

Наступною, ймовірно, найбільш складною для подальшого відтворення в перекладі, є група оказіоналізмів, утворених шляхом **редуплікації** – способу словоскладання, коли нове слово утворене шляхом повторення основи, наприклад: *Grumpy grump* – Зла бука; *Big ol' Dumpty dum* – Великий і тупенький; *Girl, why are you ackin' so cray-cray?* – Дівчино, ти не дружиш з головою; *Manly Mannington* – Мужній мужчинка; *To make goo-goo eyes at somebody* – витріщатись на когось; *Shield of shielding* – супермега-щит.

Коли утворення нової одиниці відбувається не так за певною моделлю, як за зразком певного слова, а сама модель слова-зразка лише заповнюється новим лексичним матеріалом шляхом заміни одного з компонентів, – це **аналогія** як спосіб словотворення (Клименко, 2014, с. 113). Наприклад: *Carpet diem* – Килим спотикання – за аналогією до латинського виразу *Carpediē* – ловимо момент; *Depantsipation proclamation* – Заборона ходити у штаних, де *De + pants + emancipation* – утворене за аналогією до *The Emancipation proclamation* – «Прокламація про визволення рабів», документ, складений із двох указів Авраама Лінкольна, виданих під час Громадянської війни у США; *Manotour*, *Pubitour*, *Testosteraur*, *Pituitaur*, *Chutzpaur* – за аналогією до міфічного чудовиська Мінотавра – *Minotaur* – Чолотавр, *Пубертур*, *Тестостерор*, *Пітуїтор*, *Чутснар*; *Land before swines* – Земля до початку свиней за аналогією до мультсеріалу *Land before dinosaurs*; *Dreamscapers* – бранці розуму – за аналогією до складеного іменника *skyscrapers*; *Fun hazard* – сміхозаймистий – за аналогією до словосполучення *Fire hazard*; *Mabelangelo* – Мабелянджело – за аналогією до імені відомого митця *Michelangelo*; *Handelabra* – руколябр – за аналогією до *candelabra*; *Princess Unattainable* – Недоторкана принцеса – аналогія до *Princess Belle*; *Ogre-nado* – Монстро-надо – аналогія до *tornado*; *Ext-roar-dinary* – неперевершений – аналогія до *extraordinary*; *Stan'o'war* – назва корабля аналогічна до корабля *Man of war*; *Time traveller's pig* – Свиня ман-

дрівника у часі – за аналогією до назви новели *Time traveler's wife*; *Summerween* – літовін – за аналогією до *Halloween*; *Lawrence and the Bicycles* – Лоренс та ровери – за аналогією до музичного гурту *Florence and the Machine*.

Як було зазначено вище, окрім структурних засобів словотвору оказіоналізмів, існує також семантичний, а саме **метафоризація** та **метонімізація** – процес номінації нового об'єкта за подібністю його ознак до якостей іншого. Наприклад, ім'я персонажа *Dipper* – основою номінації послугував той факт, що на лобі в нього була родима пляма у вигляді ковша (з англ. *dipper* – киви).

Існує також спосіб утворення оказіональних одиниць шляхом **звуконаслідування**. Наприклад: у *huggy-wuvvy-tummy bundle* – рюкзак люлі-люлі: очевидною є імітація звуків заколисування немовляти як образно асоціативна основа утворення оказіоналізму.

Зважаючи на специфіку досліджуваного матеріалу, а саме – фентезійний анімаційний кінодискурс, слід зазначити, що саме в цьому жанрі оказіоналізми стають головним засобом номінації об'єктів новостворених квазіреальних світів. Тож, за нашими спостереженнями, питома частка мовних інновацій анімаційного серіалу «Gravity Falls» належить до фентезійного ономастикону та містить такі оніми.

– **Антропоніми** – власні імена людей, наприклад, *Gruncle Stan* – дядько Стен; *Mabelangelo*; *Captain Buzzkill* – Капітан Буркотун; *Manly Mannington* – Мужній Мужчинка; *Bobbi Renzobbi* – Боббі Рензоббі; *Bipper* – Біннер; *McSuckit* – МакГадина; *Dipper* – Діннер; *Bill Cypher* – Білл Шифр. Окрему групу антропонімів становлять ті, які містять алюзію на культурну реалію, подію, факт, постать, зокрема: *Mabelangelo* – Мейбелянджело (алюзія на відомого художника Мікеланджело); *Manotour* – Чолотавр; *Pubitour* – Пубертур; *Testosteraur* – Тестостерор; *Pituitaur* – Пітуїтор; *Chutzpaur* – Чуцтавр – всі містять алюзію на міфічне чудовисько Мінотавра. Антропонім *Mermando* – Русальдо містить алюзію на казкову русалоньку.

– **Зооніми** – назви зооморфних персонажів, наприклад, *Waddles* – Пухля; від *to waddle* – *walk with short steps, moving from side to side*.

– **Міфоніми**; вони містять посилення на об'єкт або суб'єкт, що фігурує в міфіч-

них та споріднених оповідах. Умовно поділяємо їх на міфоантропоніми, міфозооніми, міфотопоніми. Так, група **міфоантропонімів** представлена такими новоутвореннями, як *Sascrotch* – *Снігова людина*, що є результатом телескопії *Sasquatch* – неформальної назви Снігової Людини – та поєднання зі словом *crotch* – пах; *Gobblewonker* – *Чудовисько*, утворене словокладанням реальної англomовної лексеми *to gobble* – to eat food too fast та оказіональної основи *wonker*, що може бути оказіональним варіантом вульгаризму *wanker*. Цікавим прикладом **міфозоонімів** є *Multi-bear* – *Мульти-ведмідь* – оказіоналізм, утворений шляхом складання основ *multi* + *bear*; *Cornicorn* – *Кукуріє* – оказіоналізм утворений шляхом телескопії *corn* + *unicorn*. Варто звернути увагу на міфозоонім *Liliputtians* – *Перекотим'ячики*: оказіоналізм утворений шляхом вклинення слова «*putt*» у слово «*liliputians*» та містить посилання на гру в гольф, там самим мотивуючи внутрішню форму оказіонального міфозооніма, оскільки ці персонажі «control the balls». **Міфотопоніми** – назви вигаданих місць, населених пунктів. Один із компонентів їхньої структури зазвичай належить реаль-

ному топоніму, а інший – квазіреальному, наприклад, *Gravity Falls* – *Гравімі Фоллз*, вигадане містечко, яке нібито знаходиться в штаті Орегон, США; *Hand Cave* – Печера Рукастої відьми; *Scutlebutt Island* – *Острів Чут* та ін.

Висновки. Особливий статус анімаційного кіно в сучасному англomовному кінодискурсі зумовлений його невичерпними можливостями створювати квазіреальні світи, призводить до виникнення значної кількості новоутворень – оказіоналізмів – на позначення персонажів, їхніх характеристик, артефактів та дій. Особливу їх групу становить вербокративний ономастикон фентезійного світу містечка *Gravity Falls*. Найбільш продуктивними способами утворення інноваційних мовних засобів виявилися афіксація та словоскладання. Проте структура та семантика оказіональних новоутворень у фентезійному анімаційному кінотексті майже не обмежена в своєму різноманітті, що ставить певні виклики перед перекладачем-інтерпретатором. Перспективними в цьому зв'язку є подальші дослідження образно-асоціативної основи оказіональної вербокративності, також продуктивні тактики та стратегії перекладу її результатів.

ЛІТЕРАТУРА

- Андрєєва І. О.** Мультимодальний аналіз дискурсу : методологічна основа та перспективи напрямку. *Одеський лінгвістичний вісник*. Одеса, 2016. Вип. 7. С. 3–8.
- Волкова М. Ю.** Шляхи утворення нових англійських та українських слів у мережі Інтернет та мови ЗМІ. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство»*. Дніпро, 2015. № 11. Вип. 21(2). С. 17–22.
- Гайданка Д. В.** Оказіональне словотворення у сучасному англomовному кінодискурсі : лінгвокогнітивний і комунікативно-когнітивний аспекти : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2018. 312 с.
- Гармаш О. Л.** Системність словотвору англійської мови та інноваційні процеси : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2005. 22 с.
- Голубенко Н.** Концептуальні підходи до дослідження кінотексту в аспекті інтерсеміотичного перекладу. *Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 44. Т. 1. С. 152–158.
- Єнікєєва С. М.** Синергетичні аспекти семантичної деривації (на матеріалі сучасної англійської мови). *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2007. № 32. С. 140–144.
- Єщенко Т. А.** Текстові категорії у практиці викладання української мови як іноземної. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2019. № 22. С. 45–58.
- Клименко О. Л.** Порівняльна лексикологія. *Навчальний посібник для студентів факультету іноземної філології*. Запоріжжя : ЗНУ, 2014. 112 с.
- Колоїз Ж. В.** Неузуальне словотворення : монографія. Кривий Ріг : НПП Астерікс, 2015. 158 с.
- Никитченко К. П.** До проблеми дефініції оказіонального слова та оказіонального словотворення. *Актуальні питання сучасної філології : Матер. II міжн. наук.-практ. конф. Львів, 12–13 грудня 2014 р.* Херсон : «Гельветика», 2014. С. 44–48.
- Полякова О. В.** Стратегії добору ліпсінк-відповідників в українському дубляжі англomовних анімаційних фільмів : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16 / Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2015. 19 с.

- Селіванова О. О.** Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 711с.
- Турчак О. М.** Оказіоналізми в мові української преси 90-х років ХХ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Дніпропетровськ, 2005. 19 с.

REFERENCES

- Andryeyeva, I.** (2016). Multimodalnyi analiz dyskursu: metodolohichna osnova ta perspektyvyu napriamu [Multimodal discourse analysis: Methodological basis and area study perspectives]. *Odeskyi linhvistychnyi visnyk – Odessa Linguistic Bulletin* (Issue 7), (pp. 3–8). Odessa [in Ukrainian].
- Haidanka, D. V.** (2018). *Okazionalne slovtvorennia u suchasnomu anhlovnomu kinodyskursi: linhvokohnityvnyi i komunikatyvno-kohnityvnyi aspekty* [Occasional Word Formation in contemporary English Language Cinema Discourse: Language-Culture and Communication-Cognition aspects]. (PhD thesis). Zaporizhzhia [in Ukrainian].
- Harmash, O. L.** (2005). *Systemnist slovtvoru anhlikskoi movy ta innovatsiini protsesy* [System Character of English Word Formation and Innovative Processes]. (Abstract of the PhD thesis). Zaporizhzhia [in Ukrainian].
- Holubenko, N.** (2021). Kontseptualni pidkhody do doslidzhennia kinotekstu v aspekte intersemiotychnoho perekladu [Conceptual Approaches to Cinema-text Research in Terms of Intersemiotic Translation]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyzkoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka – Humanities Current Issues: Intra-university Collection of Young Scientists' Papers, Drohobych State pedagogical University of I. Franko* (Issue 44; Vol. 1), (pp. 152–158). Drohobych : Vydavnychiy dim “Helvetyka” [in Ukrainian].
- Klymenko, O. L.** (2014). *Porivnialna leksykologhiia: navchalnyi posibnyk dlia studentiv fakultetu inozemnoi filolohii* [Comparative Lexycology, Study Manual for Foreign Philology Students]. Zaporizhzhia : ZNU [in Ukrainian].
- Koloiz, Zh. V.** (2015). *Neuzualne slovtvorennia: monohrafiia* [Unusual Word-formation: manuscript]. Kryvyi Rih : NPP Asteriks [In Ukrainian].
- Nykitchenko, K. P.** (2014). Do problemy definitsii okazionalnogo slova ta okazionalnogo slovtvorennia [Defining an Occasionalism and Occasional Word Formation]. *Aktualni pytannia suchasnoi filolohii: Mater. II mizhn. nauk.-prakt. konf. (12–13 hrudnia 2014 r.) – Modern Philology Topical Issues: Proceedings of the III International Conference*, pp. 44–48. Kherson: Helvetyka [in Ukrainian].
- Poliakova, O. V.** (2015). *Stratehii doboru lipsynk-vidpovidnykiv v ukrainskomu dubliazhi anhlovnykh animatsiinykh filmiv* [Strategies of lip-sync corresponding equivalents search in Ukrainian dubbing of animated moveies]. (Abstract of the PhD thesis). Odesa : Pivdenoukr. nats. ped. un-t im. K. D. Ushynskoho [in Ukrainian].
- Selivanova, O. O.** (2008). *Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy : pidruchnyk* [Contemporary Linguistics: issues and areas]. Poltava : Dovkillya-K [in Ukrainian].
- Turchak, O. M.** (2005). *Okazionalizmy v movi ukrainskoi presy 90-kh rokiv XX stolittia* [Occasionalisms in Ukrainian Media Language of the 1990s]. (Abstract of the PhD thesis). Dnipropetrovsk [in Ukrainian].
- Volkova, M. Yu.** (2015). Shliakhy utvorennia novykh anhlikskykh ta ukrainskykh sliv u merezhi Internet ta movy ZMI [Ways Of Coining New English And Ukrainian Words In Internet And Mass Media Language]. *Visnyk Dnipropetrovskogo universytetu. Seriiia “Movoznavstvo” – Dnipro University Bulletin, Series: Phylology, II* (Issue 21(2)), (pp. 17–22). Dnipro [in Ukrainian].
- Yenikeieva, S. M.** (2007). Synerhetychni aspekty semantychnoi deryvatsii (na materialy suchasnoi anhlikskoi movy) [Synergatic aspects of Semantic Derivation]. *Visnyk Zhytomyrskoho derzhavnoho universytetu imeni Ivana Franka – I. Franko Zhytomyr University Bulletin*, 32, 140–144 [in Ukrainian].
- Yeshchenko, T. A.** (2019). Tekstovi katehorii u praktytsi vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi [Text Categories and Ukrainian Language Teaching Practice]. *Teoriia i praktyka vykladannia ukrainskoi movy yak inozemnoi – Theory and practice of teaching Ukrainian as a foreign language*, 22, 45–58 [In Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 18.06.2025 р.

Прийнято до друку 29.08.2025 р.

Опубліковано: 05.09.2025 р..